

‘Er zijn te veel kinderen die de Britse regering geloven als die zegt dat kunst, muziek en boeken hen niet zullen helpen om geld te verdienen.’

MEG ROSOFF

De Britse schrijfster trok tijdens de uitreiking van de Astrid Lindgren Memorial Award flink van leer tegen een overheid die het ‘niet erg vindt om bibliotheken te sluiten’ (in ‘The Guardian’).

‘Waarom fronsen zoveel leerlingen in het secundair onderwijs week na week hun voorhoofden door zoveel “wetenschapees”?’

PAUL DEMETS

De dichter en poëzierecensent waardeert het binnenrijm en de alliteraties (‘axonen van neuronen in het centraal zenuwstelsel’) maar het hoort niet in schoolboeken thuis (op Facebook).

FEMINISME
ANJA MEULENBELT

Een voorvechtster van vrouwenrechten zet de puntjes op de i

1

- L7 -

DEZE WEEK IN DSL

WOMEN'S
PRIZE FOR
FICTION

2

WIE WINT?
BAILEYS WOMEN'S
PRIZE

Anne Enright, Hanya Yanagihara of een debutante?

- L8 -

KUNSTGESCHIEDENIS
LEEN HUËT

Kunnen we Bruegel ooit kennen?

- L16 -

3

COLUMN
HANS COTTYN

TWIJFEL

Sta je op of blijf je liggen? Drink je koffie of thee? Rooibos of lapsang souchong? Een gekookt eitje of sunny side up? Bijt je in de perzik of laat je ze rijpen? Sla je je hemdsmouwen om? Wat is het goede? Red je de drenkeling? Stuur je hem terug? Blijf je kijken naar het babylijkje?

In een rechtszaal is twijfel genoeg reden om iemand niet te veroordelen. In de filosofieklas moet de methodische twijfel leiden tot van waanbeelden ontdane waarheden. Maar dat zijn laboratoriumsituaties. In het echte leven is diepgaande twijfel aanleiding tot verstikking of stilstand. Dat voordeel van de twijfel waar iedereen het over heeft, hoe bereken je dat precies?

Terwijl ik er nog over aan het nadenken ben, is het trending topic alweer oude meuk. In het verkeer is twijfel-zucht soms schadelijk en vaak ronduit gevaarlijk. In het menselijk verkeer is dat niet anders. Houdt ze van mij, houdt ze niet van mij? Bloemblaadjes schorten slechts tijdelijk die weifeling op.

Mijn god, wat zou ik een slechte vertaler zijn, dacht ik bij het lezen van *Prufrock en andere observaties* van T.S. Eliot, in de vertaling van Paul Claes. Het tweetalige boek (gepubliceerd door de manhaftige uitgeverij Koppernik) is de eerste integrale Nederlandse vertaling van het debuut van Eliot. Engels staat er netjes tegenover Nederlands, en het leek eerst een geweldig tijdverdrijf om dat goed te bestuderen.

Neem nu de bekende openingszin ‘Let us go then, you and I’. Claes vertaalt die als ‘Laten we dan gaan, jij en ik’. Waarom niet kiezen voor het meer voor de hand liggende ‘Laten we gaan dan, jij en ik?’ In dat modderige dilemma loop ik al een week rond en, ik verzeker u, het is stilaan een egerlijke verstrooiing.

Prufrock and other observations verscheen in juni 1917. Eliot begon aan het openingsgedicht ‘The love song of J. Alfred Prufrock’ te werken in 1910. Hij was toen 22. Paul Claes vertaalde het op zijn 72ste.

Op mijn 22ste twijfelde ik niet over wat of wie ik wilde worden. Als veertiger doe ik niets anders meer. *Je suis Prufrock*. Hij heeft nog tijd voor ‘honderd weifelingen, en honderd twijfels en sarzelingen/ Voor een thee met toast erbij. En, zo vraagt hij zich af: ‘Shall I part my hair behind? Do I dare to eat a peach?’ bij Claes: ‘Een nieuwe coupe? Een perzik in mijn hand?’

Niet zeiken, zal u zeggen. Bijt. Ga naar de kapper. Ja, maar wat te doen met deze vraag: ‘Durf ik het aan/ Om het heaal te verstoren?’ Hoe kun je ooit zo’n beslissing nemen? En eens die beslissing genomen, hoe doe je dat in het midden van je leven, dat onverstorebare heaal verstoren zonder de pathetische ronk van de Harley-Davidson?

Niet hoe Claes Eliot vertaalt, dat hij Eliot vertaalt is van belang. Die durf om het heaal te verstoren, dan kun je niet meer als veertiger. En dan moet je maar weer wachten tot je 72 bent.

Of hangt het er maar van af wie je gelooft? Goethe zei: ‘Mit dem Wissen wächst der Zweifel’. Ik vertaal even, vrij: hoe meer je twijfelt, hoe meer je weet.

BOEK V/D WEEK

ROMAN MERIJN DE BOER, ONTHOUD DIE NAAM

De ideale man houdt van klassiek en lezen

De jonge Nederlander Merijn de Boer maakt met zijn derde roman, *‘t Jagthuys*, de overstap van ‘belofte’ naar ‘aanrader’. MARK CLOOSTERMANS

De auteur: een van de grootste literaire talenten van Nederland.

Het boek: een zorgverlener komt tussen een moeder en haar licht gehandicapte zoon.

ONS OORDEEL: maakt zijn belofte waar. ★★★★★

DE EERSTE ZIN
‘T JAGTHUYS

Binnert stond achter het gordijn terwijl ik kennismaaakte met zijn moeder. Ze wist niet dat hij daar stond en ik had het aanvankelijk ook niet door. ‘Hoelang doe je dit werk al?’ vroeg ze.

nodigd voor Binnerts ‘seksuele verlichting’. Concurrentie zal ze niet dulden. ‘Het gevoel dat hij ietlerlijk omsloten werd door zijn moeder, alsof hij op vijftiendertigjarige leeftijd nog altijd in haar buik zat, moest zoets zijn als zweven in de hemel, in het alomtegenwoordige licht van God’, schrijft De Boer.

Behalve zijn moeder heeft Binnert in zijn hele bestaan welgeteld zeventien mensen leren kennen. Is het een goed plan om zo iemand naar de buitenwereld te ontvoeren? En wat is er waar van wat een amateurdetective Vera vertelt? Is Rianne Ligvoet, de enige vrouw die vóór haar regelmatig naar ‘t Jagthuys kwam, werkelijk spoorloos verdwenen? Waar is trouwens Binnerts vader gebleven?

Banaal en poëtisch

Alle personages hebben last van de wrijving tussen poëtische verbeelding en banale realiteit. Binnert ziet dat het helderste. Soms wil hij doodgraag de wereld in. Hij houdt van de herfst, omdat in hij niet meer op tv hoeft te zien hoe mensen op terrasjes zitten. Net zo goed beseft hij dat hij nooit verder zal kunnen reizen

Eén probleemje: Binnert leeft te ruggetrokken, in een symbiotische relatie met zijn moeder, de verbitterde Neeltje Bruinworst. Zij heeft Vera alleen maar uitge-

Merijn de Boer voert een man op met ‘het verstand van een professor en het lichaam van een bouwvakker’. © RT

dan in de Russische klassiekers die hij zo geconcentreerd leest. ‘Hij dacht aan al die mensen die naar de maan wilden, een verlangen waar hij niets van begreep. Juist de afstand maakte de maan zo schitterend.’ Vera poogt hem te verleiden met romantische reisaneekdotes; Binnert koestert zijn leeservaringen.

De meest veelbetekenende daarvan is *Tegen de keer* (1884) van J.-K. Huysmans. Dat boek vertelt over de schatrijke hertog Jean Florissas des Essintes, die zich afwendt van de wereld en zich terugtrekt in zijn huis, omringd door de meest verfijnde luxe en schoonheid. Het staat bekend als een decadent werk, al zou je het ook hyperromantisch kunnen noemen. De romantici waren ook niet vies van idealisering, wég van de realiteit. En bij een verliefdeheid doen we het allemaal: de an-

Bij een verliefdeheid doen we het allemaal: de ander idealiseren. Dat hou je natuurlijk niet vol

om de tekortkomingen van zijn jonge, door teddybeertjes geobedeerde minnaar niet te moeten zien. En Binnert? Hij is het Ideaal zelf, onbezield, honderd procent origineel, verleidelijk voor elke teurgestelde in zijn omgeving.

Spiegel

Misschien dat ze allemaal al wat minder teurgesteld zouden zijn, als ze wat beter keken naar de dingen. Zoals Binnert ergens opmerkt: het gaat er niet om telkens nieuwe dingen te zien, maar om de diepgang in de banaliteit op te merken: ‘de kunst zit ’m erjuist in, had hij tegen Vera gezegd, om de schoonheid te ontdekken in een uitzicht dat je door en door kent. Je hoeft niet te proberen om het voor het eerst te zien, je moet juist kijken met de ogen die het al duizendmaal hebben waargenomen,

die versuft zijn geraakt, en die je weer wakker moet schudden door aandachtiger te kijken. Het gold voor: zijn achtertuin maar ook voor het vuur waar hij op dat moment, aan de voeten van zijn moeder, naar zat te turen: een schitterend, altijd weer anders uitzicht was het.’

Zo zit onder de luchtige verhaallijn, de komische passages en de glasheldere taal van *‘t Jagthuys*, een consequent doorgedachte thematiek verscholen. In sommige passages wordt de lezer zelf uitgenodigd om beter te kijken. Waarom heet de kamer waarin Binnert harp speelt bijvoorbeeld de ‘spiegelkamer’? De personages weten het zelf niet meer. Er hangt toch immers geen spiegel aan de muur? Maar als Binnert en Vera er op een nacht terechtkomen, wordt ons iets duidelijk. ‘Er hingen geen gordijnen voor de ra-

men, zodat de drie zwarte rechtehoeken werkten als spiegels’, zegt Vera, ‘ik zag mezelf naast Binnert en de harp staan, in die grote, kale ruimte’. Wie lijdt aan te hoog gespannen verwachtingen, kan iets leren uit *‘t Jagthuys*.

MERIJN DE BOER

‘t Jagthuys.

Querido, 237 blz., 18,99 € (e-boek 7,99 €).

